

Rozwój mowy uwarunkowany jest genetycznie, zależy od wrodzonych właściwości organizmu człowieka, ale możliwy jest jedynie w kontakcie z innymi ludźmi. Jest to proces, w którym współgrają czynniki biologiczne i społeczne. Należy pamiętać, że każde dziecko rozwija się własnym rytmem i możliwe są przesunięcia w czasie kolejnych etapów rozwoju. Niejednakowa jest też kolejność przyswajania sobie przez dziecko poszczególnych głosek. **Jednak opóźnienia w pojawianiu się poszczególnych etapów nie mogą przekraczać pół roku. Jeżeli tak się dzieje, i np. trzyletnie dziecko wymawia zaledwie kilka wyrazów powinniśmy zgłosić się na konsultacje logopedyczne.**

Zdrowe, normalnie słyszące i normalnie rozwijające się dziecko przyswaja sobie mowę w ciągu pierwszych 5-6 lat życia.

Tabela: Irena Styczek, Rozwój mowy dziecka.

MOWA SPONTANICZNA (EKSPRESJA)	ROZUMIENIE
<ul style="list-style-type: none"> • 2 miesiąc: głużenie, • 3 miesiąc: okres intonacji, • 8 miesiąc: gaworzenie, • 10 miesiąc: sylaby da, pa, na; 	<p>Okres przedmowny (niezależny od rozumienia i naśladownictwa):</p> <ul style="list-style-type: none"> • 7 miesiąc: zachowanie świadczące o rozumieniu pewnych wyrazów, • 9 miesiąc: rozumienie znaku językowego: 1 wyrazu;
<ul style="list-style-type: none"> • 1 rok: słowo – mama • 15 miesiąc: 5 wyrazów, • 18 miesiąc: 8 - 10 wyrazów, • 21 miesiąc: 20 wyrazów; 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie 3 lub więcej wyrazów;
<p>2 lata:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzi dwuwyrzowe – zdanie; 	<p>500 – 1000 wyrazów;</p>
<p>3 lata:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojawienie się czasowników, • mowa dziecinna, • używa 100 - 200 wyrazów, • potrafi użyć słowa "ja"; 	<ul style="list-style-type: none"> • 1000 – 1800 słów, • rozróżnianie barw i ich nazw,
<p>4 lata:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odmiana czasowniki, ale nieopanowana jeszcze w pełni • używanie nazw kolorów 	<ul style="list-style-type: none"> • 1500 – 2000 wyrazów
<p>5 lat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zespół uproszczeń fonematycznych, • język poprawny; 	<ul style="list-style-type: none"> • 2000 – 2600 wyrazów;

Tabela: Rozwój artykulacji głosek w zależności od wieku dziecka

Wiek dziecka	Artykulacja głosek
pierwsze miesiące życia	głuzenie – powstają przypadkowe dźwięki
ok. 6 miesiąca życia	gaworzenie – powtarzanie usłyszanych dźwięków
1-2 rok życia	pojawiają się pierwsze wyrazy: mama, tata, baba, dziecko wymawia samogłoski [a, o, u, i, y, e] oraz spółgłoski [p, pi, b, bi, m, mi, d, t, n]
2-3 rok życia	pojawiają się proste zdania, dziecko wymawia samogłoski [e, a] oraz spółgłoski [w, f, wi, fi, ś, ź, ć, dź, Ń, l, li, k, g, ch, ki, gi, chi, j, ł, s, z, c, dz]
4-5 rok życia	pojawia się głoska [r], czasem głoski [sz, ż, cz, dż]
5-6 rok życia	utrwalane są głoski [sz, ż, cz, dż]
7 rok życia	opanowana jest technika mówienia